

ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಚಕಾರ ನಿಷಿದ್ಧ' ಎಂದರು. ಕಾಳಿದಾಸ ಸಮ್ಮತಿಸಿ, ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿ ಶ್ಲೋಕವೊಂದನ್ನು ಹೇಳಿದ:

ದ್ರೌಪದ್ಯಾಃ ಪಾಂಡುತನಯಾಃ ಪತಿ ದೇವರ ಭಾವುಕಾಃ |
ನ ದೇವರೋ ಧರ್ಮರಾಜಃ ಸಹದೇವೋ ನ ಭಾವುಕಾಃ ||

(ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಪಾಂಡುತನಯರು ಗಂಡ, ಮೈದುನ, ಭಾವಂದಿರು ಧರ್ಮರಾಜ ಮೈದುನನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಹದೇವನು ಭಾವನಾಗುವುದಿಲ್ಲ).

ಕಾಳಿದಾಸನ ಶ್ಲೋಕದ ಅರ್ಥ ಹೀಗಿದೆ. ದ್ರೌಪದಿ ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಅವಳಿಗೆ ಮೈದುನರು. ಭೀಮನಿಗೆ ಮಡದಿಯಾಗಿರುವಾಗ, ಧರ್ಮರಾಯ ಭಾವನಾಗುತ್ತಾನೆ, ಉಳಿದವರು ಮೈದುನರು. ಅರ್ಜುನನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಧರ್ಮರಾಯ ಮತ್ತು ಭೀಮ ಭಾವಂದಿರು; ನಕುಲ, ಸಹದೇವ ಮೈದುನರು. ನಕುಲನಿಗೆ ಸತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಸಹದೇವ ಮಾತ್ರ ಮೈದುನ, ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರು ಭಾವಂದಿರು. ಸಹದೇವನಿಗೆ ಮಡದಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಮೊದಲ ನಾಲ್ವರು ಭಾವಂದಿರು, ಮೈದುನರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸಂಬಂಧಗಳು ಸೂಚಿಸುವ ಸ್ವಾರಸ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಧರ್ಮರಾಯ ಮೈದುನನಾಗಲು ಹಾಗೂ ಸಹದೇವ ಭಾವನಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕಾಳಿದಾಸನ ಶ್ಲೋಕ ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ವ್ಯಾಸರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರಂತೆ.

ವ್ಯಾಸರನ್ನು ಕಾಳಿದಾಸ 'ಚಕಾರಕುಕ್ಷಿ' ಎನ್ನಲೂ ಕಾರಣವಿದೆ. ಶ್ಲೋಕ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೊರತೆಯಾಗುವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ತುಂಬಲು 'ಚ', 'ತು' ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತ ಕಾವ್ಯ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ 'ಚ'ಕಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ವ್ಯಾಸರನ್ನು ಕಾಳಿದಾಸ 'ಚಕಾರಕುಕ್ಷಿ' ಎಂದುದು.

ಸ. ರಘುನಾಥ

ಕಾಯಂ ವಿಳಾಸವಿಲ್ಲದ ಸ. ರಘುನಾಥ ಅವರದು ಸಾವು ಗೆದ್ದ ಜೀವ. ರೈಲಿನ ಹಳಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯಲು ಹೋದ ಅವರನ್ನು ಸಾವು ಸಮೀಪಿಸಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಬದುಕಿನಿಡೀ ಒಂಟಿಗಾಲಿನ ಪಯಣಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿತು. ದೀರ್ಘಕಾಲ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬಾಳು ಬೆಳಗಿದ ಅವರು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನೊಂದ, ಅನಾಥ, ಭಿಕ್ಷುಕ, ವೃದ್ಧ, ಅಂಗವಿಕಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬದುಕು ಕೊಟ್ಟವರು. 1982ರಿಂದ ಗೌನಿಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ 'ಬೀದಿ ಬದಿಯ ಮಕ್ಕಳು' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಜೀವದಾಯಿ ಸೇವೆ ಬಳಿಕ 'ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

8 ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನೂ, 3 ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳನ್ನೂ, 3 ವಿಮರ್ಶಾ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, 3 ಶಿಶುಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಿಂದ ತೆಲುಗಿಗೆ 5 ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ತೆಲುಗಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ 15 ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿರುವ ಅವರು ಜಾನಪದ, ಸಂಪಾದನೆ, ಅಂಕಣಬರಹ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನಕದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದ ಯೋಜನೆಯ ತೆಲುಗು ಆವೃತ್ತಿಯ ಸಂಪಾದಕರು. 'ಮೊರಸುನಾಡು ಕನ್ನಡ' ಅವರ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೃತಿ.